

Diplomová práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: BcA. NIKOLA MACHAČOVÁ

Název práce: PODOBNOSTI V LATENTNOSTI / *SIMILARITIES IN LATENCY*

Slovní hodnocení:

Studentka N. Machačová mě sama oslovila jako oponenta její diplomové práce, přičemž jsem ji upozornil, že vzhledem k tématu, které se mi zdálo komplikované a křehce vyjádřitelné předem popsanou formou, budu vyžadovat častější konzultace a udržování kontaktu v tom, jak se práce vyvíjí, a že budu informován o zádrhelech a problémech na cestě k cíli a pokusím se nabídnout svoji perspektivu. Vše bylo slíbeno, ale nakonec ze strany studentky nedodrženo, a to zejména kvůli její časové vytíženosti. Dále se mi neozvala, nekomunikovala, a proto jsem ke konci období vůbec nedoufal v kvalitní výsledek práce. Když se ke mně dostala finální podoba díla a měl jsem šanci je vidět i naživo, musel jsem celou situaci výrazně přehodnotit. Kladně.

Nikola Machačová ve své DP uvádí: „*V rámci této práce hledám analogie v něčem, co se zdá na první pohled jako naprosto odlišné téma. Zkoumám podobnosti mezi procesem vzniku fotografického obrazu a výrobou betonových komponentů...*“ Spojení těchto zdánlivě neslučitelných témat v textu vysvětluje a já tomu rozumím. Tedy snažím se rozumět. Teorie toho, co ji jako fotografku šimrá v hlavě s tím, co ji samotnou chytlo za srdce. Rozum a cit. Zájem o industriální fotografii. Genius loci staré betonárky v Grygově. Vyhýbá se však zažitému vnímání podobných míst, respektive nevyhýbá – vnímá je také, ale nezastavuje se, jde dál, až k dílčímu úkonu betonové mašinerie, a pozastavuje se nad prehavostí okamžiku betonových dílců, které za chvíli zmizí na desítky let pod zemí... A našla zde teoretické – symbolické propojení s fotografií, ať digitální či analogovou: „*Zkoumáním procesu výroby betonu jsem našla hned několik podobností ve výrobě betonových odlitků se vznikem fotografie, a to jak v analogové, tak i v digitální podobě tohoto média. V případě analogové*

výroby (produktu) fotografie vzniká v první fázi negativ. Analogová fotografie je tak obrácený výrobek, stejně jako je tomu u betonových prefabrikátů a jejich formy. V obou případech se následně stává negativ sekundárním produktem...“ Když si výše uvedené uvědomila, svoji práci ničím neohraničovala, nekladla si žádné hranice a živelně se toulala betonárkou, vnímala její prostředí a otevřeně komunikovala s jejími zaměstnanci. Zkoumala. Hledala autenticitu, uchovávala věci, které nechtěla, aby byly zapomenuty (navzdory blízké modernizaci). Vše zaznamenávala digitálně a ze souborů vytvářela fyzické negativy: **„Rozhodla jsem se ji ale vyvést z digitální podoby pomocí převodu negativu do podoby analogové, a tak provázat její podobnosti s latentností fotografického obrazu.“** Pro samotný přenos negativů do pozitivů využila staré fotografické techniky kyanotypie, a to zejména kvůli možnosti přenosu obrazu na různé typy materiálů (ale i z jiných zmíněných adekvátních důvodů – s odkazem na technickou historii této fotografické techniky). Vidím v tom dokonalé spojení. Jako nosič pro svoje fotografie si vybrala odpadní kusy betonu, které se rozhodla zachránit a využít. Kombinací této staré fotografické techniky kyanotypie s nahodilostí betonových součástí určených k vyhození své dílo posunuje do abstraktní roviny. Fotografický obraz je deformován předmětem samotným, jeho povrchem je částečně pohlcován a ztrácí se. Objevuje se latence, kterou Macháčová popisuje u zmíněných negativů a připodobňuje ji k latenci mechanické, ta, která zmizí na desítky let pod zemí, aby se v příhodných podmínkách (opravách) zase objevila. **„Kladu si tedy otázku, jaký je fotografický snímek v případě, že byl a plnil funkci takovosti, ale rozplynul se do něčeho abstraktního, po čem zůstaly pouze známky bytí? Přechází takový snímek do sunya, tedy do prázdna?“** Touto otázkou Macháčová svou práci symbolicky končí a přehazuje ji tak na nás – na diváky. V nejlepším přestat a nedovyprávět do konce. Nechat prostor pro úvahy každého z nás.

Nejedná se o velkou, monstrózní práci, kde by se něco zásadního popsalo či objevilo. Ne vždy je to třeba. V tomto případě se dle mého názoru jedná o malou, citlivou, nenápadnou, ale kvalitní práci, která ukazuje limity hranic vnímání věcí (i

hrubých, tak jako betonová roura či její zbytek), které můžeme vnímat v každodenním světě kolem nás. Studentce N. Macháčové se v její práci povedlo přenést, propojit a vyjádřit atmosféru její oblíbené betonárky s jakousi pomíjivostí a skrytostí (latentností) věcí a nutit nás tak k zamyšlení, jak je to s věcmi kolem nás. V našem rychlém světě je podobné poukazování na věci velmi aktuální a důležité. Práci vnímám spíš jakýsi dílčí průzkum tématu v jeho vrstevnatosti a jako dílčí záznam procesu hledání než finální rozuzlení a nalezení!

Práce je napsána formálně věcně, stroze (velmi) a nechci jí nic zásadního vytknout. Snad jen její délka – která mi přijde výrazně krátká, ale dle zprávy studentky Macháčové docházelo k vícero konzultacím s jejím vedoucím DP a proto tento fakt považuji za schválený vedoucím práce – tj. pro školu přijatelný a nebudu jej negativně hodnotit. Praktická část je provedena kvalitně s ohledem na použitou fotografickou techniku a materiál. Vypíchl bych i zručnost studentky napříč použitými fotografickými technikami. Každý, kdo s touto technikou pracoval a používal ji jinak, než na papíře ví, jak je to náročné.

Jediné, co bych vytkl praktické práci, je instalace výstavy v učebně, která by mohla být více dotažená v detailech – ne v objektech samotných, ty jsou ok, ale v adekvátním přizpůsobení instalace a atmosféry učebny tak, aby vše vystavené mohlo silněji a jasněji působit. Dle vyjádření studentky celou instalaci osobně konzultovala s vedoucím své DP a proto se nechci do jejího hodnocení výrazněji pouštět. Navíc jsem osobně přesvědčený, že instalace odpovídá výstupům, které jsou z FaVU běžně vidět ve škole i veřejných místech a v tomto kontextu ji považuji za přiměřenou.

Otázky k rozpravě:

- 1) Zajímalo by mě – co by studentka sama za sebe hodnotila jako slabou stránku teoretické i praktické práce? Ví o nějaké slabině, kterou by s odstupem času chtěla udělat jinak?

- 2) Kolikrát v betonárce fotografovala?
- 3) Jak její práci vnímali zaměstnanci ? Dala jim fotografie na památku?
- 4) Obraz kyanotypií není dobře čitelný – spíše abstraktní – byl to záměr od počátku nebo to vyplynulo z vlastností materiálu, který se nedal předpokládat?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě!

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval:

Mgr. MgA. Roman Franc

Datum: 11. 6. 2021 v Brně

(Podpis oponenta)